et ümberehituse all tuleb mõista peamiselt vaheseinte ümberpaigutamist ja krohvimist; tubade kõrgus, valgustus ja ventilatsiooni-sissesead jäävad aga endisteks. Peaasjalikult ümberehitamata, osalt aga ka ümberehitatud koolimajade arvele langeb 5,5 % läbikäidavaid klassitube ja 12,5 % läbikäiguga ühest klassist teise; eraldi-sissekäiguga klasse on (ümmarguselt) 81 %. 1925. a. sügisest peale on linna-algkooles, 6 keskkoolis ja 2 era-algkoolis umbes 187 klassi, neist on läbikäidavaid ja läbikäiguga kumbagi 3 %.

Põrandapinda omavad 229 kesk- ja algkooliklassist (16 linna-, 2 era-algkooli ning 11 keskkooli maja): 12–25 m² — 6,1 %; 25—45 m² — 40,6 % jne. (vaata järgnev tabel). Samad klassid kubatuur-rühmade järele annavad: 36—75 m³ — 4,4 %; 75—100 m³ — 7,9 % jne. Võttes normina klassis ühele õpilasele 1,5 m² põrandapinda ja 5 m³ õhku, saame järgmise tabeli:

Klassitoad põrandapinna järele	Mitu %		Normaalne õpilaste arv	Klassitoad kubatuur-rühmade järele	Mitu %		Normaalne õpilaste arv
12—25 m²	6,1	46,7	8—17	36— 75 m³	4,4	37,6	7—15
25—45 m²	40,6		17—30	75—100 m³	7,9		15—20
45—65 m²	45,0		30—43	100—150 m³	25,3		20—30
üle 65 m²	8,3		üle 44	150—200 m³	22,2		30—40
				üle 200 m³	40,0		üle 40

Sellest tabelist on näha, et klassitoa põrandapinna suuruse järele võib sinna rohkem õpilasi paigutada, kui lubab õhumahutus. See oleneb tubade madalusest. Viimane on tingitud asjaolust, et majad pole ehitatud kooli tarvis. Tubade kõrguse järele jagunevad Tartu linna kesk- ja algkoolid järgmiselt: kuni 2,5 m — 0,9 %; 2,5—3 m — 7,0 %; 3—3,4 m — 27,1 %; 3,5—3,7 m — 20,8 %; 3,8—4 m — 24,0 %; ja 4—4,3 m — 20,1 %; siit näeme, et ümmarguselt on 35 % klassidest normist madalamad; normi piires on 44,8 % ja üle 4 m — 20,1 %.

Ses suhtes on samuti piltlik lisatabel „Klassitoad ühe õpilase peale tuleva põrandapinna suuruse ja õhurohkuse järele ning klassitubade valgustuse koeffitsient". Siit selgub esmalt, et 94 % klassidest (95,4 % õpilastega) omavad valgustus-koeffitsienti (norm 1/5) kaugelt alla normi (kuni 1/20!). Ses suhtes on eriti halvas seisukorras era-kesk- ja -algkoolid. Põrandapinda tuleb ühe õpilase peale alla normi (kuni 1 m²) 30 klassis 1185 õpilasega (12,3 %), normi piires (1—1,5 m) 145 klassis 5380 õpil. (60,3 %) ja üle selle arvu 93 klassis 2358 õpilasega (26,4 %). Ses suhtes on parimas seisukorras era-keskkoolid ja halvemas era-algkoolid. Õhku tuleb alla normi ühe õpilase peale 58 klassis 2088 õpilasega (23,4 %) ja normi piires 72 klassis 2666 õpil. (29,9 %). Üle selle piiri tuleb tabeli järele õhku 138 klassis 4169 õpilasega (46,7 %). Eriti tuleb seejuures rõhutada ventilatsiooni puudulikkust; ventilatsioon sünnib peamiselt ainult akende kaudu ja nimelt vahetunnil, tunni vältel aga on aknad suletud, ja vaatamata ka üle normi õhu peale, tõuseb süsihapu gaasi sisaldus üle lubatud piiri. Alalised ventilatsioonivõimalused on ainult 3 alg- ja 1 keskkooli 45 klassis umbes 2000 õpilasega (22 %). Neis kooles ei tule üheski õhku üle normi, vaid see kõigub selle piires; nii jääks siis üle 24,7 % õpilasist, kel oleks õhku üle normi, kuid neis kooles pole üheski alaliselt töötavaid ventilatsiooniavausi; aknaid ei või tunni ajal avada ning ülenormi-õhust ei jätku kaugeltki süsihapu gaasi sisalduse hoidmiseks tervishoiuliselt lubatavais piires (alla 1 ‰). See fiktiivne õhu-ruumala ülenormiline % ühe õpilase peale tuleb kirjutada peamiselt era- ja omavalitsuse-keskkoolide arvele.

Tartu, lk. 567